

bedre Kaar baade i økonomisk og kulturel Henseende.

Sandbæk: Udenfor Betænkningen har det ærede Medlem for Holstebro (Mølgaard-Nielsen) sammen med mig stillet et Ændringsforslag om, at Landbrugsministeren bemyndiges til af Statskassen at anvende 109,000 Kr. til Tilvejebringelse af et nyt Udløb fra Nissum Fjord til Vesterhavet. I den Anledning vil jeg gerne have Lov til at komme med nogle faa Bemærkninger. Omkring Aar 1850, maaske før, jeg kan ikke huske, naar det var, blev der givet et Kompagni Koncession paa Udtørringen af Nissum Fjord, og det til Dels med og til Dels mod Beboernes Villie. Der blev anstillet en Del Forsøg i Aarene derefter, men de mislykkedes indtil 1870, i alt Fald fik til den Tid et engelsk Kompagni Koncession paa Udtørringen, og de byggede store og kostbare Sluseværker, et Stykke Arbejde, som de, der faa det at se, vistnok alle ville beundre. Det er vist det bedste i sin Slags her i Landet, og der er vist faa andre Lande, der have saadanne Sluseværker. Da de havde faaet det bygget, toge de fat paa at inddæmme en Del af Nissum Fjord, og det skete kun med store Bekostninger. Det lykkedes ogsaa at faa et Areal paa 3—4,000 Tdr. Land tørlagt, hvorpaa der groede Græs og blev slaat Hø, men Udbyttet var saa som saa. Dæmningen blev delvis vedligeholdt, men dog utilstrækkeligt, og en skønne Dag brød Vandet gennem Dæmningerne, hvorved der raseredes store Stykker af dem. Det Kompagni, der udførte Arbejdet, blev træt og opgav det hele.

I den Periode, Udtørringen varede, havde Beboerne taget et ikke saa lille Tab, thi Græs væksten paa Engene omkring Nissum Fjord var i den Tid gaaet over fra Marsk til Gest, og det er et betydeligt Tab. Kvaliteten sank til ikke engang det halve. Da Kompagniet havde opgivet Udtørringsarbejdet, var den største Del af Beboerne enige om, at de vilde have det gamle Forhold tilvejebragt for at faa Saltvand ind over Engene, saa de kunde blive til Marsk igen. Det blev gennemført i 1890. Kompagniet havde i sin Tid maattet deponere et Beløb, hvorved de gamle Forhold kunde tilvejebringes, og de blev saaledes tilvejebragte paa Kompagniets Bekostning. Men desværre! da Saltvandet kom ind igen, fik Beboerne et endnu større Tab, thi mange af de Enge, der vare gaaede over til at blive Gestenge, kunde ikke taale Saltvandet, og en hel Masse Enge bleve sorte deraf, saa der ikke groede en

eneste Pil paa dem. Det var to store Tab. Men et blev opnaaet, og det var, at Statskassen fik et Aktiv i Nissum Fjord, idet det Areal, der havde været udtørret, groede til med Rørskær, hvor der nu avles mange tusind Traver. Og det er ikke noget ubetydeligt, og der kunde blive langt mere, blot Vandstanden i Fjorden kunde holdes normal, og saaledes at den kunde sænkes, naar Rørene skulde bjærges.

Det var, hvad Staten vandt, men hvad Lodsejerne tabte. Men saa kommer der en Omstændighed til, hvorved Lodsejerne have tabt. Ved de trufne Foranstaltninger havde Løbet dannet sig en ny Vej, og Løbet, der i Mands Minde havde holdt sig paa saa godt som et Punkt, — det havde i den Tid trukket sig lidt mod Syd ligesom alle Løb paa Vestkysten —, begyndte nu at trække mod Nord, og jeg tror, det er forklarligt, naar man ser, hvordan Indløbet til Slusen har forstyrret Vandløbsforholdene derovre. Ærede Medlemmer, som have set Forholdene paa Pladsen — det har f. Eks. Finansudvalget —, ville vistnok give mig Ret i, at det er ikke mærkeligt, at Strømmen er bleven forstyrret af Slusen, som kun er nogle faa Hundrede Alen Nord for det nuværende Udløb, thi da Vandet fra Fjorden saa længe var gaaet een Vej, men saa i 1890 skulde gaa en anden Vej, førte det til, at det dannede store Strømhvirvler, inden det naaede ud i Vesterhavet. Følgen af det var, at naar vi fik Sydveststorm, saa Vesterhavet gik op mod Klitten, tog det store Dele af denne og lagde dem ind i Fjorden, hvor de dannede en vældig stor Holm indenfor Udløbet.

Nu ere vi saaledes stillede, at vi have saare vanskeligt ved at faa Vandet ud af Nissum Fjord. Beboerne androge derfor Ministeriet om, at Sagen maatte blive undersøgt, og Ministeriet stillede sig velvilligt og lod den undersøge, jeg tror det var i 1903. Der blev saa nedsat en Landvæsenskommission til at afgive Kendelse over, hvordan Ulemperne kunne afhjælpes, og den afgav den Kendelse, at det vilde være umuligt at raade Bod paa Ulemperne, medmindre der anskaffedes Sandpumpe-materiel til Fjorden for at gennemskære den Sandbanke, der ligger i den. Den afgav endvidere den Kendelse, at som Udløbsforholdene vare, vare de til stor Skade for baade Landbruget, Engene og særligt for Fiskeriet, idet den kostbare Fisk, navnlig Laks, Ørred og Helt ikke vilde gaa gennem et saadant Løb. Det er jo ogsaa let forklarligt, at de ikke ville gaa gennem Løbet, da det bugter sig, som det